

INNSPILL TIL SAMARBEIDSSTRATEGIEN FOR BARN I LAVINNTEKTSFAMILIER:

«Frivillighetens rolle i forebyggende arbeid som fremmer livslang deltakelse, inkludering, og mestring for barn og unge i lavinntektsfamilier»

Norge, gjennom regjeringen og departementene, sier at vi er stolte av det frivillige arbeidet som foregår rundt omkring i Norges land, og at vi støtter frivilligheten. Vi er med rette stolte av at over 6 av 10 nordmenn er engasjert i frivillig arbeid, og vi vet også at frivilligheten står for en enorm verdiskapning i samfunnet - frivilligheten er opphavet til en ren økonomisk verdiskapning man ellers bare kan drømme om. Bare i idretten legges det ned 58 millioner dugnadstimer hvert år. Ifølge Statistisk sentralbyrå er verdien på arbeidet hele 17,3 milliarder kroner. Det vil faktisk si at over 60% av idrettens verdiskapning gjøres gjennom dugnad.

Vi vet også at frivilligheten utfører viktige oppgaver og funksjoner som gagnar samfunnet og supplerer det offentlige tilbudet mange steder. **Frivilligheten er med på å skape et varmere og mer inkluderende samfunn. Frivilligheten er med på å skape tilhørighet, identitet, og muligheter for deltakelse.** Derfor bør regjeringens videre arbeid også fortsatt ha fokus på å tilrettelegge og jobbe for at frivilligheten har en plass i fremtiden også.

Når det gjelder arbeidet rettet mot barn og unge, og da spesielt barn og unge fra lavinntektsfamilier, vet vi at frivilligheten står for mange gode tilbud som supplerer de offentlige tilbud i mange kommuner. **Frivillige organisasjoner og foreninger har i mange år vært et godt supplement til de offentlige tilbud når det gjelder tjenestetilbud rettet mot barn og unge,** og regjeringen har oppfordret de lokale kommunene i å utvikle et godt tilbud gjennom samarbeid med nettopp frivillige organisasjoner og foreninger, fra lokale idrettslag til landsdekkende humanitære organisasjoner.

Men, i det arbeid som gjøres per i dag, er det fortsatt utfordringer i forebygging av utenforskap og i å gi barn og unge like muligheter. Det trengs fortsatt fokus på konkrete tiltak som fremmer inkludering av barn og unge, og innen forebygging av de negative effektene av barnefattigdom. Her bør regjeringen og departementene være modige og ta konkrete og spesifikke standpunkt på at Norges politiske og administrative ledelse støtter frivillighetens forebyggende arbeid rettet mot barn og unge. Dette vil si at **man MÅ spesifikt anerkjenne og spesifikt støtte det arbeidet som frivilligheten gjør** i dette. **Man MÅ være tydelige på at barn og unge skal inkluderes og blir del av positive miljø for utvikling, som dermed sikrer dem en livslang deltakelse i samfunnet vårt, og at vi dermed forebygger senere utenforskap.** Dette er særdeles relevant og viktig å få frem i strategier for barn og unge som vokser opp i lavinntektsfamilier. Satt litt på spissen, kan man påstå at barn enten vokser opp til å bli verdiskapende medborgere, eller de vokser opp til å bli en utgift for samfunnet på blant annet velferdsbudsjetter.

Det presenteres ofte i media at forskjellene i Norge blir større, og flere og flere barn og unge vokser opp i familier med lav inntekt. Vi vet at frafall i skolen er økende og mange unge står helt eller delvis

utenfor jobb eller skole. Vi må dermed satse mer på aktiviteter og arenaer som bidrar til å motvirke denne utviklingen, og som gir våre unge erfaringer og opplevelser av mestring og utvikling. Vi kan derfor argumentere at gratis lavterskeltilbud rettet mot barn og unge som favner bredt og som ikke virker stigmatiserende er derfor viktig. Og, det er her jeg håper vi kan være virkelig modige i våre strategier - at vi går inn for å støtte opp under og bidra til konkrete tiltak og tilbud som ivaretas av frivilligheten.

Frivillige organisasjoner, som f.eks Norges Røde Kors, Frelsesarmeen, Kirkens Bymisjon, og flere, ønsker å bidra i lokalsamfunnene våre. Og ofte kan de bidra med samfunnsnyttige tiltak til lavere grad av de lønnskostnader og andre kostnader som lokale kommuner ofte må bære ved å opprette et tilsvarende tilbud selv. Jeg kan nevne Norges Røde Kors som et spesifikt eksempel, og med god grunn: Norges Røde Kors har i en rekke år jobbet FOR og MED ungdom. Gjennom sin tilstedeværelse i de lokale samfunn, har Røde Kors kunne møte mange humanitære behov, inkludert et ofte udekket behov for sosiale møteplasser og væresteder der unge først og fremst kan få være unge. Røde Kors har mange frivillige og trygge voksne, som er engasjert i arbeidet for og med ungdom.

Norges Røde Kors har en nasjonal satsning, gjennom ulike utvalgte lokalforeninger, på nettopp sosiale og rusfrie møteplasser for ungdom: Røde Kors Fellesverket. Dette er møteplasser med lavterskel gratis aktivitetstilbud hvor ungdom 13-25 år opplever fellesskap og inkludering, og hvor de kan lære og mestre i positive sosiale arenaer. Det finnes i dag Fellesverk i rundt 10 byer i Norge, med til sammen 13 aktivitetshus, og det er flere planlagt. Her tilbys åpne møteplasser, tilbud i konflikt-håndtering (Røde Kors Gatemegling - ett annet tilbud rettet mot ungdom, hvor ungdom utstyres med verktøy til å håndtere egne konflikter og andres konflikter på en ikke-voldelig og konstruktiv måte), leksehjelp for elever i ungdom- og videregående skole, arbeidstrening hvor ungdom har mulighet til å få verdifull erfaring som kan bidra til å styrke deres CV, og flere andre tilbud. Dette er en satsning som virkelig forebygger utenforskap, og det drives hovedsakelig av frivillige.

Ønsker vi å satse på å forebygge utenforskap og sikre gode oppvekstvilkår for våre barn og unge, blir slike konkrete tiltak som rusfrie sosiale møteplasser for ungdom særdeles viktige. Selv er jeg kjent med viktigheten av gode rusfrie møteplasser for ungdom og hvordan disse gir mange positive effekter for lokalområdet. Jeg er selv involvert som frivillig ved nettopp Fellesverket Huset på Hjørnet, et tiltak i regi av Tønsberg Røde Kors som siden 2016 har drevet møteplass og aktivitetshus for ungdom midt i Tønsberg sentrum, og med gode resultater både for Tønsberg som lokalområde og for Vestfold som nedslagsfelt. Fellesverket som konkret tiltak har vært av slik verdi for områdene rundt Tønsberg, at i 2019 ble et nytt Fellesverk etablert i vår nabo-by, Sandefjord.

I Tønsberg, hadde vi i 2019 over 500 individuelle brukere innom Fellesverket Huset på Hjørnet, og det har vært over 5200 registrerte besøk. Dette tiltaket er hovedsakelig drevet av frivillig innsats bestående av over 40 frivillige i tillegg til ansatt prosjektleder og administrasjonsstøtte, som gir av sin egen tid for å kunne holde tiltaket åpent fire dager i uken, mellom 15.00 og 20.00. Dette er tall for en by som i 2019 var mindre enn 50.000 innbyggere. Jeg har per i dag personlig ikke tilgang på statistikk og tall for Fellesverket som nasjonalt program og satsning fra Norges Røde Kors, og kan dessverre

derfor ikke uttale meg om dette, men har grunn til å tro at andre Fellesverk i andre byer også kan vise til gode tall.

Jeg ønsker å foreslå at regjeringen i sin samarbeidsstrategi for barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, forplikter seg konkret til å nasjonalt støtte opp under frivillighetens forebyggende arbeid rettet mot barn og unge, i både å (1) tilrettelegge for at frivillige organisasjoner får bedre premisser og rammer for å drive sine tiltak som supplerende tilbud til det offentlige, OG (2) vurdere mulighet for statlig økonomiske støttemidler til konkrete tiltak som kan vise til at de oppnår de målsetninger som angår forebyggende arbeid rettet mot barn og unge og som blir satt som del av strategien.

I en videreføring av det forrige avsnitt, håper jeg også at vi kan være modige og vågale nok til å gi konkret støtte spesifikke tiltak i regi av frivilligheten, som f.eks., Røde Kors Fellesverket, en nasjonal satsing på ungdoms møteplasser med lavterskel gratis aktivitetstilbud som favner bredt og ikke virker stigmatiserende, hvor ungdom av alle bakgrunner kan oppleve fellesskap og inkludering, og hvor de lærer og mestrer i trygge omgivelser og i positive sosiale arenaer.

Signert,

Thomas Kobayashi Berntsen

Psykolog, og frivillig ved Tønsberg Røde Kors